

Sygn. akt III AUa 987/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krystian Serzysko
Sędziowie:	SSA Feliksa Wilk (spr.) SSA Ewa Drzymała
Protokolant:	st.sekr.sądowy Mariola Pater

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku (...) **Urzędu (...)** w B.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

przy udziale zainteresowanego: **R. Z.**

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawcy (...) **Urzędu (...)** w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie Wydziału IV Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 maja 2012 r. sygn. akt IV U 205/12

I. z m i e n i a zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i stwierdza, że (...) Urząd (...) w B. nie jest zobowiązany do zwrotu całości świadczeń objętych tą decyzją,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz (...)Urzędu (...) w B. kwotę **150 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

sygn. akt III AUa 987/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 grudnia 2012 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie wyrokiem z dnia 9 maja 2012 r., sygn. akt IV U 205/12, zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 9 lutego 2012 r., od której odwołanie zostało wniesione przez (...)Urząd (...)w B., w ten sposób, że zobowiązał płatnika składek (...) Urząd (...)w B. do zwrotu nienależnie wypłaconych przez organ rentowy R. Z. świadczeń za okres

3 lat tj. od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2011 r. w kwocie 128, 24 złotych i odsetek za okres od 6 stycznia 2009 r. do 9 lutego 2012 r. w kwocie 26, 86 złotych, zaś w pozostałym zakresie oddalił odwołanie.

Decyzją z dnia 9 lutego 2012 r. organ rentowy zobowiązał płatnika składek (...)Urząd (...)w B. do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od 25 maja 1994 r. do 31 grudnia 2011 r. w kwocie 518,45 złotych i odsetek za okres od 1 stycznia 1999 r. do 30 grudnia 2011 r. w kwocie 508, 22 złotych, tj. kwoty w łącznej wysokości 1 026,67 złotych, stwierdzając jednocześnie, że R. Z. wypłacono bezpodstawnie rentę z tytułu niezdolności do pracy w zawyżonej wysokości w okresie od 25 maja 1994 r. do 31 grudnia 2011 r. w łącznej kwocie 1 026,67 złotych.

Sąd Okręgowy ustalił, że w okresie od 2 listopada 1993 r. do 24 maja 1994 r. R. Z. by zarejestrowany jako osoba bezrobotna, uprawniona do zasiłku

z tego tytułu. W czasie od 3 listopada 1993 r. do 24 maja 1994 r. R. Z. pobierał zasiłek chorobowy za czas udokumentowanej niezdolności do pracy.

W wydanym przez ówczesny (...) Urząd (...)w B. zaświadczeniu z dnia 16 maja 1994 r. wskazano, że R. Z. jest zarejestrowany w tamtejszym Urzędzie jako bezrobotny od dnia 2 listopada 1993 r. do nadal i pobiera zasiłek dla bezrobotnych za okres od 3 listopada 1993 r. do nadal. W zaświadczeniu tym zamieszczono również informację, że wydaje się je „w celu przedłożenia do ZUS-B. ul. (...)”. Sąd Okręgowy wskazał, że dla rozstrzygnięcia sprawy zasadnicze znaczenie miało ustalenie, czy na płatniku składek ciążył obowiązek podania w zaświadczeniu informacji o okresie pobierania przez ubezpieczonego zasiłku chorobowego i czy przedmiotowe zaświadczenie informację taką zawierało. Sąd Okręgowy powołał się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 czerwca 2008 r., III AUa 1839/07, zgodnie z którym do czasu zmiany art. 24 ustawy

z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu, dokonanej ustawą z dnia 10 marca 1994 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu oraz zmianie ustawy

o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, urzędy pracy nie miały obowiązku wykazywania w wystawianych zaświadczeniach o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych okresów nieskładkowych. W ocenie Sądu Okręgowego w realiach przedmiotowej sprawy ówczesny (...) Urząd (...) w B. w dacie wydania zaświadczenia miał obowiązek zamieszczenia w tym dokumencie informacji

o okresie korzystania przez ubezpieczonego z zasiłku chorobowego, płatnik składek nie dopełnił jednak tego obowiązku, zatem przekazał organowi rentowemu nieprawdziwe dane, co spowodowało wypłatę ubezpieczonemu świadczenia rentowego w zawyżonej wysokości, co uzasadnia zastosowanie art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i zobowiązanie do zwrotu świadczenia pobranego nienależnie przez ubezpieczonego. W ocenie Sądu Okręgowego, o ile jednak uprawnione było wydanie przez organ rentowy decyzji zobowiązującej płatnika składek do zwrotu świadczenia, to jednak zwrot świadczenia winien być ograniczony czasowo do takich tylko kwot, jakie zostały wypłacone za ostatnie 3 lata okresu pobierania świadczenia.

(...) Urząd (...) w B. zaskarżył apelacją powyższy wyrok, zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 24 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu

i bezrobociu, w brzmieniu obowiązującym w dniu 16 maja 1994 r., tj. po zmianie tej ustawy wynikającej z art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 10 marca 1994 r. o zmianie ustawy

o zatrudnieniu i bezrobociu oraz o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, w zw. z art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez przyjęcie, że (...)Urząd (...) w B. w dacie wydania bezrobotnemu R. Z. zaświadczenia, tj. w dniu 16 maja 1994 r., miał obowiązek zamieścić

w tym dokumencie informację o okresie korzystania przez ubezpieczonego z zasiłku chorobowego. Podnosząc ten zarzut apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania od decyzji z dnia 9 lutego 2012 r.

i orzeczenie, że (...)Urząd (...)w B., jako płatnik składek, nie ma obowiązku zwrotu nienależnie wypłaconych przez organ rentowy R. Z. świadczeń za okres od 25 maja 1994 r. do 31 grudnia 2011 r.

w kwocie 518, 45 złotych i odsetek za okres od 1 stycznia 1999 r. do 30 grudnia 2011 r. w kwocie 508, 22 złotych. Apelujący zarzucił, że błędne było uznanie przez Sąd I instancji, iż przepis art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 16 października 1991 r.

o zatrudnieniu i bezrobociu w brzmieniu obowiązującym w dacie wystawienia przez (...)Urząd (...) w B. zaświadczenia dla R. Z., tj. w dniu 16 maja 1994 r., nakładał obowiązek podania w zaświadczeniu informacji o okresie pobierania zasiłku chorobowego. Apelujący podnosił, że Sąd I instancji niezasadnie oparł się na poglądzie prawnym wyrażonym w wyroku Sądu Apelacyjnego

w Katowicach z dnia 26 czerwca 2008 r., III AUa 1839/07. W ocenie apelującego zmiana art. 24 cytowanej ustawy, o jakiej jest mowa w wyroku Sądu Apelacyjnego

w Katowicach, polegała na dodaniu ust. 3 do art. 24, który to ustęp regulował sytuację, jaka w ogóle nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie, zatem nie można mówić o powstaniu obowiązku, który stał się podstawą przypisania apelującemu odpowiedzialności o jakiej jest mowa w art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja jest uzasadniona.

Sporne było w niniejszej sprawie, czy na płatniku składek, tj. (...)Urzędzie (...)w B., ciążył w dacie 16 maja 1994 r. obowiązek podania informacji o okresie pobierania przez bezrobotnego zasiłku chorobowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego zarówno organ rentowy, jak i Sąd I instancji, przyjęły w niniejszej sprawie błędne założenie co do istnienia takiego obowiązku. W szczególności brak jest podstaw do przyjęcia istnienia spornego obowiązku na podstawie przepisu art. 24 ustawy z dnia 16 grudnia 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz.U. z 1991 r., Nr 106, poz. 457 ze zm.). Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 1991 r.

o zatrudnieniu i bezrobociu, w jego brzmieniu pierwotnym, okresy pobierania zasiłków, o których mowa w art. 15 (tj. zasiłku szkoleniowego) i 20 (tj. zasiłku dla bezrobotnych) wlicza się do okresów pracy wymaganych do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz do okresów zatrudnienia w rozumieniu przepisów

o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Analizując treść tego przepisu nie można dopatrzeć się tego, aby na jego podstawie na (...) Urzędzie (...)w B. spoczywał obowiązek podania informacji o okresie nieskładkowym, jakim był okres pobierania zasiłku chorobowego przez osobę uprawnioną do zasiłku dla bezrobotnych. Przepis art. 24 istotnie został zmieniony ustawą z dnia 10 marca 1994 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu oraz ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1994 r. Nr 43, poz. 165), na którą to zmianę powołuje się zarówno organ rentowy jak i Sąd I instancji (zmiana art. 24 została dokonana z mocą od dnia 1 grudnia 1991 r. - art. 1 pkt 4 w zw. z art. 4 ustawy z dnia 10 marca 1994 r.) Trafnie jednak podniósł apelujący, że zmiana ta nie oznacza jeszcze powstania obowiązku podania informacji o okresie pobierania zasiłku chorobowego i stanowisko to Sąd Apelacyjny w pełni podziela. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie przemawia za przyjęciem powstania takiego obowiązku także powołany przez organ rentowy oraz Sąd I instancji wyrok Sądu Apelacyjnego

w Katowicach z dnia 26 czerwca 2008 r., sygn. akt III AUa 1839/07. Trzeba mieć bowiem na względzie, że wskazana w tym wyroku zmiana, wprowadzona ustawą

z dnia 10 marca 1994 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu oraz ustawy

o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, w istocie rzeczy oznaczała jedynie dodanie do art. 24 jego ustępu 3, który to jednak przepis w ogóle nie wspominał o okresach nieskładkowych, a przy tym dotyczył sytuacji niepobierania zasiłku dla bezrobotnych z przyczyn podanych w art. 22 ust. 1 pkt 12, tj. z powodu pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym z małżonkiem osiągającym dochody przekraczające dwukrotnie przeciętne wynagrodzenie. Nie można więc przyjąć, że dodanie do art. 24 jego nowego fragmentu w postaci ust. 3 zrodziło obowiązek podawania informacji o okresach pobierania zasiłku chorobowego.

Ustawa z dnia 16 grudnia 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu obowiązywała do końca 1994 r. gdyż od dnia 1 stycznia 1995 r. weszła w życie nowa ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz.U. z 1995 r., Nr 1 poz. 1 ze zm.), gdzie art. 77 tej ustawy zawierał przepis uchylający ustawę z dnia 16 grudnia 1991 r. W nowej ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. odpowiednikiem art. 24

z ustawy z dnia 16 grudnia 1991 r. był przepis art. 30, który w ust. 1 zawierał regulację analogiczną do dawnego art. 24 ust. 1. Dopiero z dniem 1 marca 1996 r. uległa zmianie treść art. 30 ust. 1, co polegało na dodaniu w ust. 1 art. 30 zdania „z wyjątkiem okresów ich pobierania za czas udokumentowanej niezdolności do pracy, które wlicza się jako okresy nieskładkowe”. W związku z tym w ocenie Sądu Apelacyjnego dopiero od tego momentu można mówić o powstaniu obowiązku podawania informacji o okresach pobierania zasiłku chorobowego będących okresami nieskładkowymi. Z tego też względu trzeba przyjąć, że zaświadczenie wydane w dniu 16 maja 1994 r. przez (...) Urząd (...) w B., które nie zawierało informacji o pobraniu zasiłku chorobowego, posiadało zgodną z prawem, prawidłową, treść, z której nie można wywodzić powstania po stronie tego urzędu odpowiedzialności na podstawie art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych.

Pomocniczo należy odwołać się do przepisów rozporządzenia Ministra Pracy

i Polityki Socjalnej z dnia 28 lutego 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia rejestracji i ewidencji bezrobotnych oraz innych osób poszukujących pracy (Dz.U z 1997 r., Nr 25, poz.131 ze zm.). gdzie w § 9 jest mowa o wydaniu zaświadczenia zawierającego informację o okresach zarejestrowania, pobierania zasiłku i stypendium oraz o wysokości tych świadczeń w poszczególnych latach kalendarzowych, a wzór takiego zaświadczenia przewiduje podanie informacji

o zasiłku chorobowym (jego wysokości i czasie pobierania) dopiero począwszy od 1996 r. Natomiast jeżeli chodzi o przepisy wykonawcze wydane dla ustawy z dnia 16 grudnia 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu, tj. rozporządzenie Ministra Pracy

i Polityki Socjalnej z dnia 17 grudnia 1991 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia pośrednictwa pracy, orientacji i poradnictwa zawodowego, rejestracji i ewidencji bezrobotnych oraz poszukujących pracy, a także przyznawania świadczeń określonych w przepisach o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz.U. z 1991 r., Nr 122 poz. 541 ze zm.), to w § 10 ust. 1 tego rozporządzenia przewidziano wydawanie zaświadczeń „o okresach pobierania przez bezrobotnego zasiłków i zasiłków szkoleniowych”, bez informacji o okresie pobierania zasiłku chorobowego.

Reasumując stwierdzić należy, że w sytuacji, gdy Rejonowy Urząd Pracy

w B. w dniu 16 maja 1994 r. wydał zaświadczenie dla bezrobotnego R. Z., nie miał wówczas obowiązku zamieszczenia w tym zaświadczeniu informacji o okresach pobierania przez niego zasiłku chorobowego. Mając to na względzie Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego

i poprzedzając go decyzję organu rentowego, stwierdzając, że (...)Urząd (...) w B. nie jest zobowiązany do zwrotu całości świadczeń objętych decyzją

z dnia 9 lutego 2012 r., o czym orzeczono na zasadzie art. 386 § 1 kpc. O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 kpc, przyjmując, że na koszty zasądzone od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz apelującego składają się: opłata od apelacji w wysokości 30 złotych i wynagrodzenie radcy prawnego w wysokości wynikającej z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.).